29/11/2022

Ο Άγιος Παράμονος – Ένας “άγνωστος” Βισάλτης Άγιος

/ Βίοι Αγίων

Η περιοχή της Βισαλτίας εκχριστιανίστηκε με το πέρασμα, σχεδόν, του Αποστόλου Παύλου από Φιλίππους προς Θεσσαλονίκη διά της περιωνύμου Αμφιπόλεως και της Εγνατίας οδού. Οι Βισάλτες, γνωστός λαός από τα αρχαία χρόνια με πολιτισμό λαμπρό, δεν θα μπορούσαν να μην ενστερνισθούν αμέσως την Πίστη στον μόνο αληθινό Θεό! Ο παλαιότερος γνωστός Βισάλτης Άγιος είναι ο Άγιος Μάρτυς Παράμονος, που φαίνεται μάλιστα κάτοικος χωριού (αγνώστου σήμερα) κάπου κοντά στα σημερινά Θερμά Νιγρίτας.

Η ιστορία του Αγίου

Βρισκόμαστε στα μέσα του 3ου αιώνα μ.Χ. Οι διωγμοί κατά των χριστιανών συνεχίζονται. Τα χειρόγραφα1 αναφέρουν ότι κατά την περίοδο αυτή Αυτοκράτορας ήταν ο Δέκιος (249-251) και διοικητής του ανατολικού τμήματός της ήταν ο Ακυλίνος2 , με έδρα την Νικομήδεια. (Το όνομα του Ακυλίνου συναντάται και στο μαρτύριο του Αγίου Τρύφωνος, της ίδιας εποχής).

Στη Νικομήδεια, μερικές δεκάδες χιλιόμετρα ανατολικά από το σημείο, όπου ιδρύθηκε μετά από λίγα χρόνια η Κωνσταντινούπολη από τον Μέγα Κωνσταντίνο, συνελήφθησαν 370 πολίτες με την κατηγορία ότι ήταν χριστιανοί. Ο Ακυλίνος εκείνες τις ημέρες βρισκόταν για θεραπευτικά λουτρά στις ιαματικές πηγές της Βισαλτίας3.

Διέταξε λοιπόν να του φέρουν στο μέρος του παραθερισμού του τους 370 χριστιανούς. Οι 370 πολίτες οδηγήθηκαν λοιπόν στη Βισαλτία. Προσωρινά μάλιστα μέχρι να τους συναντήσει ο Ακυλίνος φυλακίσθηκαν σε έναν ναό της Ίσιδας που υπήρχε κοντά στις θερμές πηγές. Ενώπιον του Ακυλίνου λοιπόν οι 370 χριστιανοί πιέστηκαν να προσφέρουν θυσία στα είδωλα. Αυτοί έχοντας βαθιά πίστη στον Χριστό το αρνήθηκαν με παρρησία και αποκεφαλίσθηκαν μέχρι και τον τελευταίο.

Σε αυτό το τραγικό γεγονός της εκτέλεσης 370 αθώων θυμάτων αντέδρασε ένας εντόπιος πιστός χριστιανός, ο Παράμονος4. Σαν είδε την εκατόμβη των μαρτυρικών σωμάτων ο δίκαιος Παράμονος φώναξε στο διοικητή: «Πόσο μεγάλη ασέβεια βλέπουν τα μάτια μου! Να σφαχθούν με τον άθλιο αυτό τρόπο τόσοι δίκαιοι άνθρωποι και επιπλέον ξένοι, σαν να ήταν άλογα ζώα!» Ο Ακυλίνος ακούγοντας τα λόγια αυτά διέταξε να τον συλλάβουν. Καθώς οδηγούνταν στον διοικητή υπέστη πολλές βιαιότητες από τους μαινόμενους παρευρισκόμενους στρατιώτες, οι οποίοι με τα απάνθρωπα μαρτύρια που υπέβαλαν στον μάρτυρα ήθελαν να ευαρεστήσουν τον άρχοντά τους.

Κάποιοι στρατιώτες τον λόγχιζαν, άλλοι του τρυπούσαν τη γλώσσα και όλα τα άλλα μέλη του σώματός του με κοφτερά καλάμια. Τέλος, τον θανάτωσαν ενώπιον και προς τέρψιν του άρχοντα Ακυλίνου. Έτσι ο μάρτυς Παράμονος μετέβη στις αιώνιες σκηνές για να αντικρίσει τον ηγαπημένο του Ιησού Χριστό. Το σώμα του Παραμόνου τάφηκε μαζί με τα σώματα των Αγίων 370 συμμαρτυρησάντων μετ΄ αυτού.

Η τοπική Εκκλησία των Σερρών και της Νιγρίτης τέρπεται και καυχάται εν Κυρίω διότι αποτελεί «μαρτυροπήγιο». Δύο μόλις αιώνες μετά την Παύλειο ίδρυσή της εποτίσθη με μαρτυρικό αίμα 371 Αγίων μαρτύρων, ο τελευταίος εκ των οποίων μάλιστα ανήκε στη στενή οικογένειά της!

Η γη της Βισαλτίας εδέχθη περί το 250 μ.Χ. τα σώματα 371 μαρτύρων και ομολογητών. Όμως το γεγονός της σφαγής αυτής λειτούργησε αντίθετα από την προσδοκία του άρχοντα Ακυλίνου, που επεδίωξε με την απάνθρωπη πράξη του να τρομάξει τους Βισάλτες χριστιανούς ώστε να επανέλθουν στην ειδωλολατρική πίστη. Οι χριστιανοί της Βισαλτίας τονώθηκαν στην πίστη με το μαρτύριο τόσων αδελφών τους. Ο αγώνας τους ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο και κατάφεραν να εξαπλώσουν την πίστη τους μέχρι και του ενός συμπολίτου τους. Το αίμα 370 «ἀδίκῳ καί μαρτυρικῷ θανάτῳ τελειωθέντων» καθώς και του ενός δικαίου και ομολογητού Παραμόνου έδωσαν «τροφή» στο νεόφυτο δέντρο της Εκκλησίας του Χριστού που παροικεί στις Σέρρες και θέριεψε στη συνέχεια βλαστάνοντας αγλαούς καρπούς, όπως ο νεαρός Ιωάννης, ο Ιωάννης Επίσκοπος Ζιχνών, ο

Πάτρουλας, ο Μανόλης Μποσταντζόγλου5, ο Βενέδικτος ο Εζιοβίτης και αρκετοί άλλοι γνωστοί και περισσότεροι ακόμη άγνωστοι μεν στον κόσμο, γνωστοί δε στο Θεό.

Η εύφορος μα και συνάμα μαρτυρική γη των Σερρών εξακολουθεί σήμερα 1760 χρόνια μετά το μαρτύριο του Αγίου Παραμόνου και των συν αυτώ να κρύβει 371 μαρτυρικά Άγια Λείψανα. Θέλουμε να πιστεύουμε όμως, και διά τούτο προσευχόμαστε, να είναι Θεϊκή βούληση η αποκάλυψη κάποια στιγμή του ιερού εκείνου τόπου όπου οι ευλαβείς Βισαλτινοί εναπέθεσαν τα ιερά Λείψανα των Αγίων Μαρτύρων. Με τον τρόπο αυτό, να αναδειχθεί μια ακόμη «πηγή» αγιασμού και θεραπείας για όλους εμάς τους σύγχρονους χριστιανούς, που τόσο ανάγκη την έχουμε. Άλλωστε ο Θεός είναι η τελευταία μας ελπίδα σε αυτόν τον μάταιο κόσμο, μα και η μόνη ελπίδα μας για την επίτευξη του προορισμού μας, που δεν είναι άλλος από τον δημιουργηθέντα για μας «από καταβολής κόσμου» Παράδεισο!

1.¨ACTA SANCTORUM – SYNAXARIUM CONSTANTINOPOLITANUM¨, Mensis November, σελ. 260-261, Bruxellis 1802.

2.¨ENCICLOPEDIA DEI SANTI¨ Biblioteca Sanctorum, Pontificia Universita Lateranense, Εκδ. Citta Nuova 1998.

3. Ο λόγος που ο Άγιος Παράμονος μας είναι άγνωστος έχει να κάνει με την αβεβαιότητα σε σχέση με τον τόπο, στον οποίον έκανε τα ιαματικά του λουτρά ο Ακυλίνος. Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ασχολούμενος με τα συναξάρια μέσω των χειρογράφων του Αγίου Όρους κατέγραψε τον Άγιο Παράμονο και τους συν αυτώ 370 αθλήσαντες. Τί περιείχαν τα χειρόγραφα, τί ορθογραφικά λάθη είχαν δεν μπορούμε να γνωρίζουμε! Ο Άγιος Νικόδημος πάντως αναφέρει ως τόπο των διακοπών του Ακυλίνου την Βαλσατία, μια αρχαία πόλη, ονομαζομένη άλλοτε Τερηδών, ευρισκομένη στη συμβολή του Τίγρη και του Ευφράτη, στο σημερινό Ιράκ. Δεν είναι όμως αυτό λογικό! Η απόσταση από τη Νικομήδεια έως την Βαλσατία, στη συμβολή των ποταμών Τίγρη και Ευφράτη, είναι σε ευθεία πάνω από 1200 χλμ. Η απόσταση από τη Νικομήδεια έως την Βισαλτία της Μακεδονίας είναι σε ευθεία περίπου 500 χλμ. Πού είναι πιθανόν να πήγε ο άρχοντας της Νικομήδειας; Φαντάζομαι πως για να φτάσει στη συμβολή Τίγρη και Ευφράτη θα ήθελε αρκετές ημέρες ίσως και εβδομάδες. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι η περιοχή της Βαλσατίας δεν ανήκε στα εδάφη της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, αλλά ανήκε στην Περσική αυτοκρατορία, με την οποία είχαν εμπόλεμες διαμάχες. Ποιος ο λόγος λοιπόν να διατρέξει τόσο υψηλό κίνδυνο ο Ακυλίνος αφού μπορούσε να πάει σε κοντινότερο μέρος και πιο ασφαλές, αυτό των ιαματικών πηγών στη Βισαλτία της Μακεδονίας; Τα συναξάρια πάντως περιλαμβάνουν τον τόπο του μαρτυρίου με διάφορες παραλλαγές ανάλογα με την γραφή του χειρογράφου. Το

παλαιότερο εκ των οποίων, το Συναξάριο Κωνσταντινουπόλεως αναφέρει το όνομα Βισαλτία.

4. Η βιογραφία των μαρτύρων, (passio), σε μερικά χειρόγραφα αναφέρεται ως «Μαρτύριον Παραμόνου και Φιλουμένου» όπως αναφέρει ο P. Devos (BHG, II, σελ 225-226) συνδέεται και με αυτή του Αγίου μεγαλομάρτυρος Ιακώβου του Πέρσου που εορτάζει στις 27 Νοεμβρίου. ¨ENCICLOPEDIA DEI SANTI¨ Biblioteca Sanctorum.

5. Ο Μανόλης Μποσταντζόγλου και ο Πάτρουλας είναι δύο Σερραίοι οι οποίοι μαρτύρησαν υπό των Τούρκων και καταγράφονται στο χρονογράφημα του παπαΣυναδινού. ¨Η Σερραϊκή χρονογραφία του παπαΣυναδινού¨, Γεωργίου Καφταντζή, σελ. 22 και 24, έκδοση Ι.Μ. Σερρών και Νιγρίτης, 1989.

Ο λόγος που ο Άγιος Παράμονος μας είναι άγνωστος έχει να κάνει με την αβεβαιότητα σε σχέση με τον τόπο, στον οποίον έκανε τα ιαματικά του λουτρά ο Ακυλίνος. Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ασχολούμενος με τα συναξάρια μέσω των χειρογράφων του Αγίου Όρους κατέγραψε τον Άγιο Παράμονο και τους συν αυτώ 370 αθλήσαντες. Τί περιείχαν τα χειρόγραφα, τί ορθογραφικά λάθη είχαν δεν μπορούμε να γνωρίζουμε! Ο Άγιος Νικόδημος πάντως αναφέρει ως τόπο των διακοπών του Ακυλίνου την Βαλσατία, μια αρχαία πόλη, ονομαζομένη άλλοτε Τερηδών, ευρισκομένη στη συμβολή του Τίγρη και του Ευφράτη, στο σημερινό Ιράκ.

Δεν είναι όμως αυτό λογικό! Η απόσταση από τη Νικομήδεια έως την Βαλσατία, στη συμβολή των ποταμών Τίγρη και Ευφράτη, είναι σε ευθεία πάνω από 1200 χλμ. Η απόσταση από τη Νικομήδεια έως την Βισαλτία της Μακεδονίας είναι σε ευθεία περίπου 500 χλμ. Πού είναι πιθανόν να πήγε ο άρχοντας της Νικομήδειας; Φαντάζομαι πως για να φτάσει στη συμβολή Τίγρη και Ευφράτη θα ήθελε αρκετές ημέρες ίσως και εβδομάδες. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι η περιοχή της Βαλσατίας δεν ανήκε στα εδάφη της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, αλλά ανήκε στην Περσική αυτοκρατορία, με την οποία είχαν εμπόλεμες διαμάχες.

Ποιος ο λόγος λοιπόν να διατρέξει τόσο υψηλό κίνδυνο ο Ακυλίνος αφού μπορούσε να πάει σε κοντινότερο μέρος και πιο ασφαλές, αυτό των ιαματικών πηγών στη Βισαλτία της Μακεδονίας; Τα συναξάρια πάντως περιλαμβάνουν τον τόπο του μαρτυρίου με διάφορες παραλλαγές ανάλογα με την γραφή του χειρογράφου. Το παλαιότερο εκ των οποίων, το Συναξάριο Κωνσταντινουπόλεως αναφέρει το όνομα Βισαλτία.